

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 132/2012-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júna 2012 v senáte zloženom z predsedníčky E. G. a zo sudcov J. L. a L. O. v konaní o sťažnosti L. Č., H., zastúpenej advokátkou JUDr. E. B., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 13/2007 a v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 65/2007, za účasti Okresného súdu Bratislava I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo L. Č. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 13/2007 a v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 65/2007 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 13/2007 a v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 65/2007 konal bez zbytočných prietáhov.

3. L. Č. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 8 000 € (slovom osemtisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť L. Č. trovy konania v sume 306,33 € (slovom tristošesť eur a tridsaťtri centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. E. B., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. decembra 2011 doručená sťažnosť L. Č. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 8 C 13/2007 a sp. zn. 17 C 65/2007.

Z obsahu sťažnosti, ako aj obsahu pripojených spisov vyplýva, že predmetom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 8 C 13/2007 je rozhodovanie o žalobe sťažovateľky, ktorou sa domáha náhrady škody z titulu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia spôsobeného dopravnou nehodou proti odporcovi v 1. rade D. B., a. s. (ďalej len „odporca v 1. rade“, v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 65/2007 len „odporca“) a odporcovi v 2. rade K., a. s. (ďalej aj „odporca v 2. rade“). Predmetom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 17 C 65/2007 je rozhodovanie o žalobe sťažovateľky, ktorou sa domáha náhrady vecnej škody a škody z titulu straty na zárobku spôsobenej jej pri tej istej dopravnej nehode proti odporcovi a odporcovi v 2. rade, ktorý v tomto konaní vystupuje ako vedľ'ajší účastník (v tomto konaní ďalej len „vedľ'ajší účastník“).

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Sťažovateľka sa dvoma samostatnými žalobami podanými na Okresný súd Bratislava I domáhala odškodnenia nároku, ktorý jej vznikol v dôsledku dopravnej nehody, ku ktorej došlo dňa 06. 09. 2004. Žalobou, podanou dňa 19. 01. 2007, sa domáhala náhrady škody vo výške 3.337.337,- Sk titulom odškodnenia zdravia, ktoré konanie je vedené na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 8 C 13/2007.

Druhou žalobou doručenou súdu 28. 03. 2007 sa domáhala náhrady vecnej škody, vrátane straty na zárobku počas PN i po skončení PN. Predmetná vec je vedená na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 17 C 65/2007.

Sťažovateľka uplatnila samostatné nároky, ktoré jej vznikli z tej istej udalosti dvoma žalobami práve z dôvodu, že si bola vedomá toho, že pokiaľ viac samostatných nárokov bude uplatnených jednou žalobou, môže nastať situácia, že dokazovanie by bolo komplikované a mohlo by dôjsť k zdĺhavému prejednávaniu veci.“

Vo vzťahu ku konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 8 C 13/2007 sťažovateľka najmä uvádza, že okresný súd „... vytyčil prvé pojednávanie až takmer 10 mesiacov po podaní žaloby a to na deň 2. 10. 2007. Následne porušovateľ (okresný súd, pozn.) konal vcelku plynulo, keď počas roka 2007 a 2008 vytyčoval v zhruba 3mesačných intervaloch pojednávania, ktoré však boli odročované len z dôvodu, že porušovateľ si mal vyžiadať spis trestnej veci a spis Krajského súdu Bratislava sp. zn. 2 S 399/05. Na pojednávaní dňa 7. 10. 2008 bolo uložené právnej zástupkyňi sťažovateľky, aby v lehote 30 dní predložila súdu otázky na znalecké dokazovanie. Pojednávanie bolo odročené na 2. 12. 2008, toto bolo odročené na 20. 02. 2009 z dôvodu, že porušovateľ opäť si sám sebe uložil povinnosť zabezpečiť trestné spisy. Ďalšie pojednávanie sa konalo dňa 12. 05. 2009, na tomto pojednávaní bol vypočutý aj znalec, ktorý vypracovával znalecký posudok v trestnom konaní. Toto pojednávanie bolo odročené na 29. 9. 2009, konalo sa 30. 10. 2009, z dôvodu, že právna zástupkyňa sťažovateľky požiadala o odročenie termínu pojednávania z dôvodu kolízií pojednávanií. Na tomto pojednávaní porušoval pripustil návrh právnej zástupkyne sťažovateľky na doplnenie dokazovania nariadením znaleckého dokazovania a odročil pojednávanie na neurčito s tým, že uložil účastníkom konania, aby v lehote 30 dní predložili súdu konkrétne otázky na súdneho znalca (ktoré právna

zástupkyňa sťažovateľky predložila súdu už pred rokom dňa 07. 10. 2008). Povinnosť predložiť otázky na znalca si právna zástupkyňa sťažovateľky opakovane splnila ešte v ten istý deň, t. j. 30. 10. 2009.

Keď od pojednávania, ktoré sa konalo 30. 10. 2009, uplynulo takmer 7 mesiacov a porušovateľ nekonal, dokonca nevypracoval ani len uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania, sťažovateľka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne podala dňa 17. 05. 2010 sťažnosť na prieťahy v konaní.

Dňa 1. 6. 2010 bolo sťažovateľke doručené uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania, t. j. súdu trvalo 8 mesiacov pokiaľ vypracoval uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania.

Dňa 09. 06. 2011 bola sťažovateľke doručená odpoveď na jej sťažnosť, ktorú predsedníčka porušovateľa pre sťažovateľku vyhodnotila nepochopiteľne ako nedôvodnú. Preto dňa 22. 06. 2010 sťažovateľka zaslala na Krajský súd Bratislava žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti.

Dňa 10. 11. 2010 právna zástupkyňa sťažovateľky obdržala uznesenie porušovateľa sp. zn. 8 C 13/2007-168 zo dňa 25. 10. 2010, ktorým zmenil osobu znalca ustanoveného na vypracovanie znaleckého posudku.

Právna zástupkyňa sťažovateľky telefonickým dotazom dňa 04. 02. 2011 u porušovateľa zistila, že pôvodne ustanovený znalec už 16. 6. 2010!! oznámil porušovateľovi, že znalecký posudok nemôže vykonať a porušovateľovi trvalo 4 mesiace!!!, kým vypracoval uznesenie, ktorým ustanovil nového znalca, pričom súd ďalej pokračoval v prieťahoch, pretože novonariadenej znaleckej organizácii nezaslal spis ďalšie štyri mesiace.

Uplynulo ďalších 8 mesiacov a znalecký posudok nebol do dnešného dňa vypracovaný, posledné pojednávanie sa konalo pred takmer 2 rokmi!!!!“.

Vo vzťahu ku konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 17 C 65/2007 sťažovateľka uvádza, že okresný súd „vytýčil prvé pojednávanie až takmer rok po podaní žaloby a to na deň 03. 03. 2008. Toto bolo odročené na deň 12. 05. 2008 z dôvodu neprítomnosti právnej zástupkyne sťažovateľky. Pojednávanie 12. 5. 2008 sa konalo a bolo

odročené na neurčito s tým, že porušovateľ si zadováži priestupkový spis z Krajského súdu Bratislava a bude pripojený spis, ktorý sa týka náhrady škody na zdraví sp. zn. 8 C 13/07.

Keď do posledného pojednávania uplynuli dva roky a porušovateľ okrem vynesenia jedného uznesenia dňa 9. 6. 2008 nevykonal žiadne úkony, sťažovateľka podala dňa 14. 05. 2010 sťažnosť do rúk predsedu porušovateľa. Tento listom zo dňa 20. 05. 2010 oznámil, že predlžuje lehotu na vybavenie sťažnosti z dôvodu nutnosti zabezpečenia spisového materiálu k naštudovaniu, nakoľko spis sa nachádza na Okresnom súde Vranov nad Topľou. Dňa 21. 06. 2010 porušovateľ opätovne oznámil sťažovateľke, že predlžuje lehotu na vybavenie sťažnosti, nakoľko spis sa stále nachádza na OS Vranov nad Topľou a opätovne bol tento súd vyzvaný na jeho vrátenie.

Sťažovateľka preto dňa 02. 07. 2010 podala na Krajský súd Bratislava žiadosť o prešetrenie sťažnosti, nakoľko jej sťažnosť nebola vybavená v zákonnej lehote.

Dňa 19. 7. 2010 obdržala na svoju žiadosť odpoveď s tým, že predseda porušovateľa konštatoval, že sťažnosť je dôvodná. Zároveň pre sťažovateľku nepochopiteľne uviedol, že subjektívne zavinenie zákonného sudcu, vyššieho súdneho úradníka, ako zamestnancov súdu, zistené nebolo!!!! (kto potom zavinil prieťahy v konaní). Následne bolo vytýčené pojednávanie na deň 27. 09. 2010, ktoré bolo ale zrušené z dôvodu zmeny zákonného sudcu a bolo odročené na deň 15. 10. 2010. Toto pojednávania sa ale nekonalo z dôvodu čerpania riadnej dovolenky zástupcu odporcu. Ďalšie pojednávanie bolo vytýčené na 29. 11. 2010, toto sa však opäť nekonalo z dôvodu PN zákonného sudcu.

Posledné pojednávanie v predmetnej veci sa konalo 4. 2. 2011.

Od tohto dňa porušovateľ vo veci nevykonal žiadne úkony. Od podania žaloby uplynulo štyri a pol roka a vo veci sa konali len dve pojednávania.“

Sťažovateľka vo vzťahu k oboj namietaným konaniam tvrdí, že „bolo konaním, resp. nekonaním porušovateľa zasiahnuté do práv sťažovateľky. Boli porušené jej ústavné práva a to najmä právo garantované v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a to právo na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov a domnievame sa, že aj právo na súdnu ochranu, nakoľko tieto spory by sa mali riešiť prednostne, čo zjavne v prípade sťažovateľky a bohužiaľ treba konštatovať, že nielen v jej prípade, sa evidentne nedeje, resp. toto právo na súdnu ochranu sa neustále porušuje.

Záverom mi nedá neuviesť, že som podala dňa 27. 09. 2011 opakovanú sťažnosť porušovateľovi a domáhala som sa zriadenia nápravy. Odpoveď porušovateľa ma prekvapila, pretože podpredsedníčka, ktorá odpovedala na sťažnosť uvádza nielen nepravdivé údaje, kedy bola sťažnosť súdu doručená (zrejme za účelom, aby odpoveď vykazovala znaky, že sťažnosť bola vybavená v zákonom stanovenej lehote), ale dokonca sťažnosť vybavila ako nedôvodnú, napriek tomu, že dochádzalo k evidentným prietahom v konaní.

... V oboch veciach sťažovateľka podávala sťažnosti na prietahy a porušovateľ napriek tomu nekonal a vyvolával zbytočné prietahy v konaní, čím porušil základné právo sťažovateľky garantované v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ako aj právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd o nej nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 13/2007 porušil základné právo L. Č. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Bratislava I. sa zakazuje pokračovať v porušovaní práva L. Č. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov vo veci 8 C 13/2007 a prikazuje sa mu, aby v tejto veci konal bez zbytočných prietahov.

3. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 65/2007 porušil základné právo L. Č. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

4. Okresnému súdu Bratislava I. sa zakazuje pokračovať v porušovaní práva L. Č. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov vo veci 17 C 65/2007 a prikazuje sa mu, aby v tejto veci konal bez zbytočných prietahov.

5. L. Č. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 50.000 Eur.

6. Porušovateľ je povinný uhradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 306,33 € (1 úkon právnej pomoci podľa § 11 ods. 2 vyhl. č. 655/2004 Z. z. činí sumu 120,23 € a režijný paušál v sume 7,41 € x 2 úkony - príprava, prevzatie a podanie návrhu + 20 %

DPH, t. j. 51,05 €) k rukám advokátky JUDr. E. B., a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 132/2012-24 z 8. marca 2012 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Právna zástupkyňa sťažovateľky a predsedníčka okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenie právnej zástupkyne sťažovateľky a predsedníčky okresného súdu, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Po predchádzajúcej výzve ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. Spr. 3908/2011 z 1. februára 2012, v ktorom popri chronologickom popise postupu okresného súdu v oboch namietaných konaniach vo vzťahu ku konaniu vedenému pod sp. zn. 8 C 13/2007 uviedla:

„K prípadnému časovému posunu došlo vystriedaním sa štyroch vyšších súdnych úradníkov v tomto oddelení, absenciou asistentky v období od novembra 2010 až do mája 2011, čo však vzhľadom na počet vecí v predmetom oddelení, zaťaženosť zákonnej sudkyne i všetkých zamestnancov súdu v tomto oddelení. Časový posun v tejto veci nastal pri vyhotovovaní znaleckého posudku znaleckou organizáciou. Z vyjadrenia zákonnej sudkyne som zistila, že sudkyňa je so znaleckou organizáciou pravidelne v kontakte a urguje ju.“

Vzhľadom na vyššie uvedené, mám za to, že Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 13/2007 priebežne konal, a preto sťažnosť považujem za nedôvodnú.“

Vo vzťahu k postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 65/2007 predsedníčka okresného súdu v označenom prípise najmä uviedla:

„Predmetné konanie je poznačené prietahmi, čo možno považovať v danej veci za objektívny prietah, ktorý bol spôsobený predovšetkým vysokým nápadom vecí v oddelení vyššieho súdneho úradníka, zákonného sudcu ako aj z dôvodu prerozdeľovania starých spisov z iných oddelení na civilnom úseku tunajšieho súdu – 17 C, čím sa jednotlivé časové úseky medzi úkonmi zákonnej sudkyne predĺžili. Viacero pojednávani však bolo odročených pre správanie sa účastníkov konania. Nakoľko zaťaženosť súdneho oddelenia resp. jednotlivých civilných sudcov nemôže byť dôvodom na porušenie práva účastníka konania garantovaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, mám za to, že predmetné konanie je poznačené zbytočnými prietahmi, avšak objektívneho charakteru.

... V prípade, ak Ústavný súd Slovenskej republiky návrh neodloží alebo neodmietne, ale prijme sa na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu, navrhujem, aby bolo vzaté do úvahy, že zákonná sudkyňa subjektívnym konaním nezavinila vznik prietahov v konaní.“

Právna zástupkyňa sťažovateľky v reakcii na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu k sťažnosti v podaní doručenom ústavnému súdu 15. mája 2012 najmä uviedla:

«... Z vyjadrenia predsedníčky Okresného súdu Bratislava I. okrem popisu jednotlivých úkonov a už chronického údaju o tom, že ide o objektívny prietah spôsobený predovšetkým vysokým nápadom vecí v oddelení vyššieho súdneho úradníka, zákonného sudcu, ako aj z dôvodu prerozdeľovania starých spisov z iných oddelení, nevyplýva to, že súd vo veci vykonával síce množstvo úkonov, ale išlo o úkony, ktoré boli buď nadbytočné, alebo boli opakované... Nesprávna organizácia, prerozdeľovanie súdnych sporov, zmena zákonných sudcov napriek tomu, že pôvodne pridelený zákonný sudca na súde naďalej riadne pracuje, by nielen podľa predpisov, ale aj z dôvodu zachovania dobrých mravov, nemôže ísť na vrub sťažovateľky. Rovnako za neprijateľné považujem konštatovanie súdu, že príčinou „časového posunu“ bolo striedanie sa vyšších súdnych úradníkov v oddelení a absenciou asistentky od novembra 2010 do mája 2011.»

Sumarizujúc svoje vyjadrenie právna zástupkyňa sťažovateľky konštatuje, že *«... opakovane súdy svojimi vyjadreniami a postojmi skôr sťažovateľov presvedčujú o tom, že súdy nesledujú ochranu práv účastníkov, ale napriek nesprávnej organizácii sa opakovane zaoberajú iba tým, čo spôsobilo z vonkajšieho pohľadu „objektívny prieťah“ v konaní»*.

Z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil o doterajšom priebehu konania vedeného pod sp. zn. 8 C 13/2007 tieto skutočnosti:

1. Sťažovateľka doručila okresnému súdu žalobu, ktorou sa domáha proti odporcovi v 1. rade a odporcovi v 2. rade náhrady škody z titulu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia spôsobeného dopravnou nehodou (k dopravnej nehode došlo 6. septembra 2004, pozn.) v sume 3 337 337 Sk.

2. Okresný súd po doručení žaloby odporcom na vyjadrenie a pripojení spisov súvisiacich s dopravnou nehodou nariadil 24. apríla 2007 termín prvého pojednávania na 2. október 2007, ktoré po vypočutí účastníkov konania odročil na 23. november 2007.

3. Pojednávanie nariadené na 23. november 2007 sa neuskutočnilo z dôvodu neospravedlnenej neúčasti sťažovateľky a jej právnej zástupkyne, a preto bolo odročené na 18. marec 2008, ktoré bolo následne odročené na 27. jún 2008 z dôvodu pripojenia spisu Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 S 399/2005.

4. Pojednávanie nariadené na 27. jún 2008 bolo opätovne odročené na 7. október 2008 bez vykonania dokazovania, ktoré bolo tiež odročené na 2. december 2008 z dôvodu potreby opätovného vyžiadania spisu krajského súdu sp. zn. 2 S 399/2005 (krajský súd si ho predtým vyžiadal späť, pozn.).

5. Pojednávanie nariadené na 2. december 2008 bolo odročené opäť bez vykonania dokazovania na 20. február 2009 s tým, že budú pripojené spisy Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave.

6. Ďalšie pojednávania nariadené na 12. máj 2009, 29. september 2009 a 30. október 2009 boli odročované bez podstatného posunu v dokazovaní. Pojednávanie uskutočnené 30. októbra 2009 bolo odročené na neurčito, pričom okresný súd uložil účastníkom konania povinnosť predložiť mu otázky, na ktoré má odpovedať znalec v znaleckom posudku (účastníci konania si túto povinnosť splnili do 23. decembra 2009).

7. Uznesením zo 17. mája 2010 okresný súd nariadil znalecké dokazovanie. Keďže ustanovený znalec nevypracoval znalecký posudok, okresný súd uznesením z 25. októbra 2010 ustanovil nového znalca, ktorému doručil spis v marci 2011; znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 27. marca 2012.

8. Dňa 30. marca 2012 okresný súd zaslal znalecký posudok účastníkom konania a vyzval ich, aby sa k nemu vyjadrili.

Z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil o doterajšom priebehu konania vedeného pod sp. zn. 17 C 65/2007 tieto skutočnosti:

1. Sťažovateľka doručila okresnému súdu žalobu 28. marca 2007; touto žalobou sa domáha proti odporcovi náhrady vecnej škody a škody z titulu straty na zárobku, ktorá jej vznikla v súvislosti s dopravnou nehodou.

2. Prvé pojednávanie bolo nariadené na 3. marec 2008. Na požiadanie právnej zástupkyne sťažovateľky bol určený nový termín pojednávania na 12. máj 2008, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že budú pripojené súvisiace spisy (spis okresného súdu sp. zn. 8 C 13/2007, ako aj „priestupkový“ spis krajského súdu).

3. Ďalšie pojednávanie bolo nariadené na 27. september 2010, ktoré bolo ale zrušené a nový termín pojednávania bol nariadený na 15. október 2010; z neúčasti na tomto pojednávaní sa ospravedlnil právny zástupca odporcu.

4. Pojednávanie nariadené na 29. november 2010 bolo opätovne zrušené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne; nový termín pojednávania bol nariadený na 4. február 2011.

5. Pojednávanie nariadené na 4. február 2011 sa nekonalo z dôvodu nahlásenia bombového útoku na budovu okresného súdu. Od toho času okresný súd vo veci nekoná vzhľadom na skutočnosť, že v súvisiacom konaní sp. zn. 8 C 13/2007 sa vypracúva znalecký posudok, ktorý bude použiteľný aj v tomto konaní (v spise sú o tom úradné záznamy zo 17. júna 2011 a z 26. októbra 2011; v spise nie sú záznamy o urgenciách ustanovenému znalcovi).

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 13/2007 a tiež v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 65/2007.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky v konaniach vedených pod sp. zn. 8 C 13/2007 a tiež sp. zn. 17 C 65/2007:

1. Predmetom konania vedeného pod sp. zn. 8 C 13/2007 je rozhodovanie o žalobe sťažovateľky, ktorou sa domáha náhrady škody z titulu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 3 337 337 Sk. Predmetom konania vedeného pod sp. zn. 17 C 65/2007 je rozhodovanie o žalobe sťažovateľky, ktorou sa domáha náhrady vecnej škody a škody z titulu straty na zárobku. V oboch prípadoch ide o rozhodovanie o veciach, ktoré tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy súdov prvého stupňa, a preto ich nemožno považovať z právneho hľadiska za zložité. Ani po skutkovej stránke nepovažuje ústavný súd namietané konania za zložité, aj keď vzal do úvahy, že v oboch prípadoch je potrebné vo veci vykonať znalecké dokazovanie. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu, ktorá v ňom neospravedlňuje doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku oboch namietaných konaní ich skutkovou zložitou. Ústavný súd pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadost'učinenia zohľadnil osobitnú povahu oboch namietaných konaní (náhrada škody spôsobená dopravnou nehodou), ktorá vyžaduje zo strany vo veci konajúceho súdu osobitnú starostlivosť.

2. Pri hodnotení správania sťažovateľky ako účastníčky súdneho konania pred okresným súdom ústavný súd nezistil zásadné okolnosti, ktoré by mohli byť zohľadnené v jej neprospech. Sťažovateľka poskytovala okresnému súdu požadovanú súčinnosť (neospravedlnená neúčast' na jednom pojednávaní v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 13/2007 a jedna ospravedlnená neúčast' na pojednávaní v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 65/2007 nemohla podľa názoru ústavného súdu zásadným spôsobom ovplyvniť

celkovú doterajšiu dĺžku namietaných konaní), pričom sa prostredníctvom sťažností adresovaných predsedníčke okresného súdu aktívne usilovala o urýchlenie priebehu namietaných konaní.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup okresného súdu v namietaných konaniach. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, podľa ktorej k zbytočným prietahom v konaní, a teda k porušovaniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže dôjsť nielen nečinnosťou, ale aj neefektívnou a nesústredenou činnosťou všeobecného súdu (pozri napr. IV. ÚS 152/04, II. ÚS 217/06, I. ÚS 371/09).

Vychádzajúc zo svojich zistení zo súdneho spisu sp. zn. 8 C 13/2007 uvedených v I. časti tohto nálezu ústavný súd konštatoval, že okresný súd v tomto konaní síce v primeraných časových odstupoch nariad'oval pojednávania, ktoré ale boli spravidla odročované bez podstatného posunu v zisťovaní skutkového stavu, a preto túto činnosť okresného súdu hodnotí ako neefektívnu. Neefektívna bola aj činnosť okresného súdu pri zabezpečovaní znaleckého dokazovania, keďže znalecký posudok mu bol doručený až takmer po dvoch rokoch od jeho nariadenia. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku (napr. III. ÚS 111/01, III. ÚS 56/02, IV. ÚS 207/08). Ústavný súd vzal do úvahy aj doterajšiu dĺžku namietaného konania, ktoré začalo doručením žaloby 19. januára 2007, t. j. trvá do dňa rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti takmer 5 a pol roka bez toho, aby okresný súd vo veci meritórne rozhodol, čo je z ústavného hľadiska vzhľadom na predmet namietaného konania (jeho povahu) neakceptovateľné.

V konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 65/2007 okresný súd podľa zistení ústavného súdu taktiež koná neefektívne, pričom v tomto konaní navyše došlo aj k obdobiam dlhodobejšej neodôvodnenej nečinnosti. Aj pri akceptovaní skutočnosti, že spis je uložený

na lehotu do vypracovania znaleckého posudku nariadeného v konaní sp. zn. 8 C 13/2007 z dôvodu, že ide o veci, ktoré spolu súvisia (vznik škody tou istou udalosťou, tí istí účastníci konania), ústavný súd nemohol z ústavného hľadiska ospravedlniť stav, v akom sa toto konanie v čase jeho rozhodovania po viac ako piatich rokoch od podania žaloby nachádza. Obranu okresného súdu založenú predovšetkým na skutočnosti, že priedahy vznikli vysokým nápadom vecí v príslušnom oddelení súdu, ústavný súd nemohol akceptovať. Ústavný súd už v podobných prípadoch viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohli len dočasne ospravedlniť vzniknuté priedahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných priedahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobo obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol, že v oboch namietaných konaniach došlo k zbytočným priedahom, a teda aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na skutočnosť, že namietané konania neboli v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy okresnému súdu prikázal, aby v ďalšom období konal v oboch namietaných konaniach bez zbytočných priedahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 50 000 € z dôvodu právnej neistoty a z dôvodu, že „... *súdy maria možnosť zistenia skutkového stavu, sťažovateľku zdĺhavým postupom utvrdzujú, že jej snaženie je márne a spravodlivosť v podstate neexistuje*“.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu prichádza v oboch namietaných konaniach do úvahy priznanie primeraného finančného zadost'učinenia. Pri určení jeho sumy ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti uplatňovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd vychádzajúc predovšetkým z povahy a doterajšej zjavne neprimeranej dĺžky namietaných konaní, intenzity neefektívnej činnosti okresného súdu, ako aj správania sťažovateľky ako účastníčky konania, dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadost'učinenia v sume 8 000 € primerané konkrétnym okolnostiam oboch prípadov, najmä povahe veci (bod 3 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátkou JUDr. E. B.. Sťažovateľka požadovala úhradu trov konania v sume 306,33 €. Keďže suma požadovaná sťažovateľkou neprevyšovala sumu vypočítanú podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ústavný súd priznal úhradu trov konania v sume požadovanej sťažovateľkou (bod 4 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júna 2012